

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. stwierdził, że K. M. nie podlega od dnia 2 lutego 2015 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zatrudniony u płatnika składek – (...) Ł. Z. w Ł. podnosząc pozorność zawartej umowy o pracę mającej na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych oraz skorzystania z wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą, a nie w celu rzeczywistego świadczenia pracy. (decyzja k. 1 - 9 akt ZUS)

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni K. M. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika złożyła odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 5 sierpnia 2015 r. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że podlega ona obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia 2 lutego 2015 r. z tytułu wykonywania umowy o pracę oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Skarżąca podkreśliła, że faktycznie podjęła pracę zgodnie z treścią spornej umowy o pracę. Do jej obowiązków pracowniczych należało uczestnictwo w pokazach dla klientów płatnika, w trakcie, których prezentowała ona różnego rodzaju upięcia oraz fryzury, jako stylistka fryzjerski. Pokazy organizował pracodawca, to on ustalał kiedy i gdzie odbędzie się dany pokaz. Ponadto to on ustalał szczegóły organizacyjno - finansowe każdego pokazu. Adresatami takich pokazów były przede wszystkim zakłady fryzjerskie oraz studia stylizacji fryzur, które były jednocześnie kontrahentami płatnika. Co do zasady, odpłatność, w zamian za wykonanie pokazu z danym zakładzie fryzjerskim, polegała na zamówieniu u płatnika określonej ilości produktów (kosmetyków) fryzjerskich marki (...), których dystrybutorem na Polskę jest Ł. Z.. Skarżąca podkreśliła, że wynagrodzenie jakie ustalono w umowie o pracę wynosić miało 3.800,00 zł brutto i jest to wynagrodzenie, które w żaden sposób nie odbiegało od średniego wynagrodzenia doświadczonego stylisty fryzur w Ł.. W szczególności, przy uwzględnieniu dotychczasowego dorobku, wiedzy i doświadczenia ubezpieczonej w tym zakresie. Ubezpieczona podniosła, że od dnia 2 lutego 2015 r. wykonywała szkolenia indywidualne dla pracowników salonów fryzjerskich, które zakupiły od firmy (...) pakiety kosmetyków o wartości co najmniej 5.000 zł netto w okresie 3 – miesięcy, z czego kwota 1.700 zł netto stanowiła zarobek (...). Według ubezpieczonej promocja marki (...) wymagała prowadzenia szkoleń i pokazów, w celu umiejscowienia marki na odpowiedniej pozycji na rynku i w tym celu została ona zatrudniona. (odwołanie k. 2 – 3)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o ich oddalenie wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 83 - 85)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił co następuje:

Wnioskodawczyni K. M. urodziła się w dniu (...) Ubezpieczona w 2009 r. ukończyła Policealną Szkołę Fryzjerską dla młodzieży przy (...) Studium Zawodowym (...) i uzyskała zawód technika usług fryzjerskich. Wyżej wymieniona ukończyła szereg szkoleń w zakresie usług fryzjerskich. (świadcstwo ukończenia Szkoły Policealnej, dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, zaświadczenia, dyplomy i certyfikaty w zakresie odbytych kursów w załączonych aktach osobowych k. 98)

W okresie od 28.10.2010 r. do 28.10.2012 r. ubezpieczona świadczyła pracę w Salonie (...) I. Z. w Z. na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy jako fryzjer damsko – męski. (świadcstwo pracy w załączonych aktach osobowych k. 98)

Wnioskodawczyni od 10 maja 2013 r. prowadziła własną działalność gospodarczą w zakresie wykonywania usług fryzjerskich. W ramach tej działalności ubezpieczona prowadziła szkolenia fryzjerskie. (zeznania wnioskodawczyni 00:15:08, wydruk z (...) w załączonych aktach osobowych k. 98, faktury VAT k. 51 - 61)

Zainteresowany Ł. Z. od 2012 r. prowadzi własną działalność gospodarczą w zakresie sprzedaż hurtowej kosmetyków firmy (...). Ł. Z. zajmuje się dystrybucją marki (...), szkoleniami i edukacją. Przez szkolenia zainteresowany sprzedaje

produkty do salonów fryzjerskich. Płatnik organizuje szkolenia w formie warsztatów, organizuje grupę klientów w salonie oraz dwie/trzy modelki albo robi to salon. Edukator, który dociera do salonu opowiada o produktach, prezentuje je, nakłada kolory na włosy modelek następnie używa pielęgnacji, stylizacji, wykańcza fryzury modelki. Osoby, które uczestniczą w szkoleniu oceniają efekty, obserwując pracę na bieżąco, ewentualnie sami aplikują farby, patrzą na nakładanie produktów. (zeznania zainteresowanego 00:32:32 – 00:38:31)

W dniu 2 lutego 2015 r. K. M. zawarła z Ł. Z. właścicielem firmy (...) w Ł. umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 2 lutego 2015 r. na stanowisku dyrektora ds. szkoleń i pokazów w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 3.800 zł brutto. (umowa o pracę w załączonych aktach osobowych k. 98)

W dniu 2 lutego 2015 r. wnioskodawczyni zawarła także z Ł. Z. właścicielem firmy (...) w Ł. umowę o współpracy dotyczącą wyłączności na organizację pokazów fryzjerskich marki (...), szkoleń fryzjerskich w zakresie koloryzacji (...), sesji zdjęciowych strzyżeń i upięć marki (...). Umowa ta zobowiązała K. M. do reprezentowania wyłącznie marki (...) na terenie kraju oraz zagranicą. (umowa o współpracy w załączonych aktach osobowych k. 98)

K. M. przedłożyła zaświadczenie podpisane przez lekarza do badań profilaktycznych o jej zdolności do pracy na stanowisku dyrektora ds. szkoleń i pokazów z dnia 04.02.2015 r. (zaświadczenie lekarskie w załączonych aktach osobowych k. 98)

Wnioskodawczyni przed przystąpieniem do pracy odbyła wstępne szkolenie BHP. (karta szkolenia wstępnego w dziedzinie BHP w załączonych aktach osobowych k. 98)

Płatnik składek dokonał zgłoszenia wnioskodawczyni do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego, wypadkowego oraz zdrowotnego z tytułu zawartej umowy o pracę od dnia 2.02.2015 r. (bezsporne)

Wnioskodawczyni K. M. i zainteresowany Ł. Z. są rodzeństwem. (bezsporne)

W końcu 2014 r. nadmiar obowiązków i szkolenie nie pozwoliło płatnikowi na wykonywanie samemu wszystkich obowiązków w firmie. Zainteresowany miał problemy skórne i nie chciał sam zajmować się koloryzacją a wolał się skupić na czynnościach strzyżenia klientów. Natomiast wnioskodawczyni zawarła umowę o pracę, ponieważ była to dla niej stabilizacja finansowa i prestiż z pracy w firmie z branży. Praca w firmie płatnika umożliwiła jej tworzenie własnych pokazów i kolekcji, szkolenie się za granicą. (...) opłacał płatnik. Prowadząc własną działalność wnioskodawczyni nie mogła sobie pozwolić na bardzo kosztowne szkolenia. Wcześniej wnioskodawczyni i zainteresowany nie prowadzili współpracy między swoimi firmami. W ramach prowadzonej działalności wnioskodawczyni współpracowała z firmą (...). W listopadzie 2014 roku miał miejsce pokaz fryzur i było po nim dużo pozytywnego odzewu pod kierunkiem wnioskodawczyni. Niewiele edukatorów posiada zmysł artystyczny i prowadzi szkolenia z upięć. Szkolenie, które prowadziła K. M. w listopadzie 2014 r. w hotelu (...) odbiło się bardzo pozytywnie echem i płatnik postanowił wykorzystać tę sytuację, że wnioskodawczyni stała się rozpoznawalna i skorzystać z jej umiejętności do promowania marki (...) na terenie kraju. Zainteresowanego nie było stać, żeby za każdym razem fakturować każde zlecenie. W ramach współpracy jego firmy z wnioskodawczynią zaproponował on, że będzie jej wypłacał stałą pensję, a ona będzie miała gwarancję stałej pracy. Wnioskodawczyni zależało, żeby mieć stały dochód ze swej pracy, mimo, że niższy. (zeznania wnioskodawczyni 00:15:08 -00:26:11, zeznania zainteresowanego 00:38:31 - 01:01:05, zeznania świadka S. B. k. 111 – 112, zeznania świadka Ż. K. 00:10:55 – 00:17:11, certyfikat k. 183, zeznania świadka M. P. 00:19:01- 00:24:43, certyfikat k. 188, faktury k. 51 - 61)

W grudniu 2014 r. ubezpieczona zatrudniła we własnej firmie na umowę o pracę z wynagrodzeniem w kwocie 1.850 zł K. Z., swoją bratową, która przejęła jej obowiązki i prowadziła za nią firmę, by wnioskodawczyni mogła podjąć zatrudnienie na umowę o pracę. K. Z. nigdy nie współpracowała z mężem przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej. Wnioskodawczyni w dniu 6.12.2016 r. zawiesiła prowadzenie własnej działalności gospodarczej, ponieważ jej pracownica - K. Z. zwolniła się z pracy. (zeznania wnioskodawczyni 00:15:08 -00:26:11, zeznania zainteresowanego 00:38:31 - 01:01:05)

Wnioskodawczynie faktycznie podjęła zatrudnienie w firmie płatnika od dnia 2.02.2015 r. Ubezpieczona nie miała stałych godzin pracy i pracowała po 8 godzin dziennie (40 godzin tygodniowo). Podpisywała listy obecności. Pracodawca ewidencjonował czas pracy wnioskodawczynie. W ramach tej umowy miała ona tworzyć artystyczne kolekcje, tworzyć pokazy, uczyć fryzjerów, pomagać klientom np. w doborze koloru. Wnioskodawczynie służyła, jako mobilna pomoc techniczna, zawsze klient mógł do niej zadzwonić z zapytaniem odnośnie koloryzacji, odkształcania włosów, prowadziła też witrynę (...), stronę internetową, na której zamieszczała regularnie nowe posty, zajmowała się tłumaczeniem tekstów z Niemiec na etykiety na rynek polski, teksty te były w języku angielskim oraz prowadziła szkolenia. W początkowym okresie zatrudnienia wnioskodawczynie odbyły się trzy szkolenia salonowe w B., W., W. w przedmiocie upięć włosów, ponadto stworzyła ona kolekcję kalendarzową promującą firmę (...). Do tej sesji zdjęciowej wnioskodawczynie przygotowywała stylizację fryzur i ubrań modelek a także scenografię. Na terenie Polski 10 % firm będących mikrohurtowniami fryzjerskimi posiada dobrego dyrektora szkoły - duszę artystyczną, która tworzy kolekcje i inwestuje tak dużo w edukację jak firma płatnika. Coroczną tradycją były pokazy fryzjerskie marki (...). Te imprezy wpływały na promocję marki płatnika. (zeznania wnioskodawczynie 00:15:08 - 00:26:11, zeznania zainteresowanego 00:38:31 - 01:01:05, zeznania świadka S. B. k. 111 - 112, zeznania świadka P. C. k. 112 - 113, zeznania świadka R. K. k. 113 - 114, zeznania świadka M. N. k. 114, zeznania świadka Ż. K. 00:10:55 - 00:17:11, certyfikat k. 185, zeznania świadka M. P. 00:19:01- 00:24:43, certyfikat k. 189, lista płac w załączonych aktach osobowych k. 98, kalendarz k. 109)

Pierwszą wizytę w gabinecie ginekologicznym wnioskodawczynie odbyła w dniu 17 lutego 2015 r. Wcześniej nie informowała ona pracodawcy o tym, że jest w ciąży. Ostatnią miesiączkę miała ona w dniu 5 października 2015 r. Fakt ciąży był dla wnioskodawczynie zaskoczeniem, ponieważ była przygotowywana do zbiegu na endometriozę. Od dnia 10.03.2015 r. K. M. stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przebiegającej w okresie ciąży. Wnioskodawczynie miała zagrożoną ciążę. Dziecko urodziła w dniu 24.09.2015 r. i od tej daty przebywała na urlopie macierzyńskim. (karta położnicza k. 136 - 138, zaświadczenie o urodzeniu dziecka k. 139, karta obserwacji karmienia k. 140, protokół operacyjny k. 141, obserwacje pooperacyjne k. 142, indywidualna karta zleceń lekarskich k. 143 - 144, karta położnicza k. 146, karta znieczulenia k. 150, okołoperacyjna karta k. 153, karta ciąży k. 158 - 159 verte, skierowanie do szpitala k. 160 - 161, zeznania wnioskodawczynie 00:15:08 - 00:26:11, historia choroby z gabinetu ginekologicznego k. 286)

Po urlopie macierzyńskim wnioskodawczynie wróciła do pracy w firmie płatnika w dniu 22.09.2016. na tym samym stanowisku, warunki jej zatrudnienia się nie zmieniły. Ubezpieczona nadal zajmuje się częścią organizacyjną szkoleń. Wnioskodawczynie w ramach swoich obowiązków pracowniczych, stworzyła kolekcję fryzur, przeprowadziła liczne szkolenia w salonach. W dniu 5.11.2016 r. odbył się duży pokaz, a 6.11.2016 było szkolenie, 25-27.11.2016 były targi fryzjerskie, na których płatnik miał swoje stoisko, gdzie wnioskodawczynie upinała włosy modelce, żeby przyciągnąć uwagę klientów. W dniach 14-16.01.2017 r. firma płatnika była w Niemczech i wnioskodawczynie występowała tam na specjalnym pokazie, który odbył się na scenie. W dniu 19.02.2017 miało miejsce kolejne szkolenie. Obecnie wnioskodawczynie otrzymała kilka nowych obowiązków takich jak: przygotowanie obszernych materiałów redakcyjnych do gazet np. kurier fryzjerski, chodzi o reklamę firmy. Wnioskodawczynie i płatnik starają się uczestniczyć we wszystkich większych imprezach fryzjerskich w Europie. Wnioskodawczynie miała zorganizowane szkolenie sprzedażowe, okresowo uczestniczy też w szkoleniach w siedzibie (...). Koszt udziału w targach to 3-4 tysiące złotych od osoby. Sam wstęp na targi to koszt 200 euro. (zeznawania wnioskodawczynie 00:15:08 - 00:26:11, zeznania zainteresowanego 00:38:31 - 01:01:05, zeznania świadka Ż. K. 00:10:55 - 00:17:11, certyfikat k. 184, zeznania świadka M. P. 00:19:01- 00:24:43, faktura VAT k. 190, k. 205)

Z uwagi na urlop macierzyński i zwolnienie lekarskie wnioskodawczynie płatnik poszukiwał nowych pracowników w Urzędzie Pracy w 2016 r. Zainteresowany zatrudnił K. R. jako pracownika na stanowisko przedstawiciela handlowego oraz W. W. jako promotora marki. Ł. Z. miał na celu, aby nowi pracownicy odciążyli go z części obowiązków, głównie związanych z dystrybucją produktów fryzjerskich, aby mógł przejąć wszystkie obowiązki wnioskodawczynie. (raport z listy k. 171, oferta pracy k. 172 - 176, zeznania wnioskodawczynie 00:26:11, zeznania zainteresowanego 00:53:27)

Firma (...) w Ł. w latach 2014 - 2015 uzyskała następujące dochody:

- w 2014 r. – 40.943,89 zł;

- w 2015 r. – 78.190,38 zł. (podsumowanie księgi przychodów i rozchodów za lata 2014 – 2015 k. 206 – 209, k. 233)

W związku z przeprowadzoną kontrolą decyzją z dnia 8 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że K. M. nie podlega od dnia 2 lutego 2015 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zatrudniony u płatnika składek – (...) Ł. Z. w Ł. podnosząc pozornie zawartą umowę o pracę mającą na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych oraz skorzystania z wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą, a nie w celu rzeczywistego świadczenia pracy. (decyzja k. 1 - 9 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym w aktach osobowych wnioskodawczynie z Firmy (...) Ł. Z. w Ł., w szczególności umowę o pracę, zaświadczenia lekarskiego z dnia 04.02.2015 r., listy obecności nadto o dokumentację lekarską oraz o dokumenty w załączonych do akt sprawy aktach ZUS z przebiegu kontroli doraźnej u płatnika składek oraz o zeznania wnioskodawczynie K. M. oraz zainteresowanego Ł. Z. a także o zeznania licznych świadków klientów i współpracowników płatnika.

Świadek S. B. potwierdziła, że spornym okresie w jej salonie był organizowany pokaz czesania fryzur, który przeprowadziła wnioskodawczynie.

Świadek P. C. przyznał, że w lutym 2015 r. robił sesję zdjęciową do kalendarza, gdzie stylizacją fryzur i ubrań modelki zajmowała się wnioskodawczynie.

Także świadek R. K. – modelka, potwierdziła, że wnioskodawczynie w lutym 2015 r. zajmowała się jej stylizacją podczas sesji zdjęciowej.

Świadek M. N. zeznała, że uczestniczyła w szkoleniu firmy (...) przeprowadzonym przez wnioskodawczynie w marcu 2015 r.

Świadkowie: Ż. K. i M. P. zgodnie przyznali, że wnioskodawczynie przeprowadzała szkolenia z ramienia firmy płatnika zarówno przed okresem niezdolności do pracy jak i po zakończonym urlopie macierzyńskim, co dodatkowo potwierdzają przedłożone przez świadków dokumenty w postaci certyfikatów z odbycia szkoleń wystawione przez ubezpieczoną K. M..

Sąd dał wiarę zeznaniom wyżej wymienionych osób, w których wskazywali oni na realność zawartej umowy o pracę między Ł. Z. a wnioskodawczynie oraz faktyczne świadczenie przez nią pracy w ramach powyższej umowy. W ocenie Sądu zeznania odwołującej się, zainteresowanego i świadków w tym zakresie są jasne, logiczne, wzajemnie niesprzeczne i uzupełniające się oraz pozostają w zgodności z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentów.

Podkreślić należy, że na uzasadnienie swojej wersji Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie przedstawił w toku procesu żadnych dowodów oraz zasadnie nie podważył załączonych do akt dokumentów i zeznań wnioskodawczynie, zainteresowanego oraz świadków, którzy są osobami obcymi zarówno dla K. M. jak i płatnika.

W tym stanie rzeczy zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę w całości, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający, aby wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie czy zawarta przez K. M. umowa o pracę nosiła cechy pozorności i czy została zawarta jedynie dla uzyskania pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia w związku z ciążą i chorobą.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Odwołanie K. M., w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, zasługuje na uwzględnienie i powoduje zmianę zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 i 13 ust 1 pkt 1 Ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.), obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 j.t.), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste (nie może on wyřęczyć się w pracy inną osobą) i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Dla stwierdzenia cechy stosunku pracy z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i określone miejsce wykonywania czynności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca czasu i sposobu wykonywania pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 poz. 636 z późn. zm.), pracownikom, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Natomiast zgodnie z treścią art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej, ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest faktycznie realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego

w L. z dnia z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych,

ile legitymowaniem się statusem pracownika faktycznie świadczącego pracę

w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W niniejszej sprawie odwołująca się – K. M. zawarła z Ł. Z. w dniu 2 lutego 2015 r. umowę o pracę, która stanowiła stosowną podstawę do zastosowania w/w regulacji i przyjęcia, iż uzyskała ona prawo do świadczeń określonych w ustawie zasiłkowej. Jednakże ważność tej umowy została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem umowa o pracę z dnia 2 lutego 2015 r. nie została zawarta dla pozor, jest ważna i nie ma do niej zastosowania przepis art. 83 k.c. oraz nie jest ona także sprzeczna z zasadami współżycia społecznego oraz nie zmierza do obejścia prawa w świetle art. 58 k.c.

W myśl art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

§ 2. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Po pierwsze podkreślić należy, iż zawarcie przedmiotowej umowy o pracę nie miało na celu obejścia przepisów ustawy, gdyż osiągnięcie wskazanych przez organ rentowy celów jest zgodne z ustawą. Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest

prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r. II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej powiedziane - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Zgodnie z treścią art. 83 kc w związku z art. 300 kp nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udawałyby, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, iż nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego tylko taka umowa o pracę, która nie wiąże się z faktycznym wykonywaniem tej umowy, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia. Chodzi tu zatem o "fikcyjne" zawarcie umowy, gdzie następuje zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego jako pracownika osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła (wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 1999 r. II UKN 512/98, opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr. 9, poz. 36; wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2001 r. II UKN 244/00, opubl: OSNAPiUS rok 2002, Nr. 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r. II UKN 32/96, opubl: OSNAPiUS rok 1997, Nr. 15, poz. 275; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, opubl: OSNAPiUS rok 2005, Nr. 15, poz. 235, str. 712).

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, iż wnioskodawczyni pracę podjęła i ją faktycznie świadczyła od dnia 2 lutego 2015 r., a pracodawca – świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie. (por. wyrok SN z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 - 16/251 oraz wyrok SN z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235)

Ustawodawstwo polskie nie ukształtowało zakazu zatrudniania kobiet w ciąży, a przeciwnie, odmowa zatrudnienia kobiety tylko z tej przyczyny, że jest w ciąży, byłaby uznana za dyskryminację ze względu na płeć na podstawie art. 18^{3a} § 1 i art. 18^{3b} § 1 pkt 1 KP (por. wyrok SN z 11.1.2006 r., II UK 51/05, (...) Nr (...), s. 34).

Trudno uznać, że dążenie do uzyskania przez zawarcie umowy o pracę ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym może być zakwalifikowane jako zmierzające do dokonania czynności sprzecznej z prawem albo mającej na celu obejście prawa. Przeciwnie, jest to zachowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia.

Już same okoliczności zawarcia spornej umowy o pracę nie świadczą o jej pozorności bowiem Ł. Z. miał realny powód do zatrudnienia pracownika na stanowisku dyrektora ds. szkoleń i pokazów w swojej firmie.

W końcu 2014 r. nadmiar obowiązków i szkolenie nie pozwoliło płatnikowi na wykonywanie samemu wszystkich obowiązków w firmie. Zainteresowany miał problemy skórne i nie chciał sam zajmować się koloryzacją a wolał się skupić na czynnościach strzyżenia klientów. Natomiast wnioskodawczyni przed zawarciem spornej umowy prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą jednakże postanowiła dodatkowo zawrzeć umowę o pracę, ponieważ była to dla niej stabilizacja finansowa i prestiż z pracy w firmie z branży. Praca w firmie płatnika umożliwiła wnioskodawczyni tworzenie własnych pokazów i kolekcji, szkolenie się za granicą. Prowadząc własną działalność wnioskodawczyni nie mogła sobie ona pozwolić na bardzo kosztowne szkolenia.

W listopadzie 2014 roku miał miejsce pokaz fryzur i było po nim dużo pozytywnego odzewu pod kierunkiem wnioskodawczynie, dlatego płatnik postanowił wykorzystać tę sytuację, że wnioskodawczynie stała się rozpoznawalna i skorzystać z jej umiejętności do promowania marki (...) na terenie kraju. Zainteresowanego nie było stać, żeby za każdym razem fakturować każde zlecenie. W ramach współpracy jego firmy z wnioskodawczynią zaproponował on, że będzie jej wypłacał stałą pensję, a ona będzie miała gwarancję stałej pracy. Wnioskodawczynie zależało, żeby mieć stały dochód ze swej pracy, mimo, że niższy.

Wnioskodawczynie w celu możliwości realnego podjęcia pracy na umowę o pracę zatrudniła w swojej firmie zaufaną pracownicę po odejściu, której była zmuszona zwiesić działalność gospodarczą.

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie ponad wszelką wątpliwość ustalono, że K. M. w spornym okresie od dnia 2 lutego 2015 r. posiadała status pracownika, bowiem faktycznie wykonywała ona osobiście pracę określonego rodzaju na rzecz Ł. Z. właściciela firmy (...) Ł. Z. w Ł., pod którego kierownictwem pozostawała i którego polecenia służbowe wykonywała, który tą świadczoną przez nią pracę przyjmował. Z tytułu wykonywanej pracy wnioskodawczynie pobierała wynagrodzenie, które było adekwatne do kwalifikacji zawodowych ubezpieczonej (technik usług fryzjerskich, po ukończonych licznych szkoleniach fryzjerskich), rodzaju powierzonych jej obowiązków oraz stanowiska pracy (dyrektor ds. szkoleń i pokazów).

O okoliczności, że wnioskodawczynie faktycznie wykonywała pracę od dnia 2.02.2015 r. świadczą zeznania powołanych w sprawie świadków oraz wnioskodawczynie i płatnika, a nadto dokumenty w postaci listy obecności, certyfikatów z przeprowadzonych szkoleń, którym Sąd dał wiarę i które nie zostały w żaden sposób obalone przez stronę przeciwną (art. 6 kc).

W niniejszym postępowaniu bezspornie ustalone zostało, że K. M. podjęła faktycznie pracę na podstawie spornej umowy o pracę z dnia 2.02.2015 r. Ubezpieczona nie miała stałych godzin pracy i pracowała po 8 godzin dziennie (40 godzin tygodniowo). Podpisywała listy obecności. Pracodawca ewidencjonował czas pracy wnioskodawczynie. W ramach tej umowy miała ona tworzyć artystyczne kolekcje, tworzyć pokazy, uczyć fryzjerów, pomagać klientom np. w doborze koloru. Wnioskodawczynie służyła, jako mobilna pomoc techniczna, zawsze klient mógł do niej zadzwonić z zapytaniem odnośnie koloryzacji, odkształcania włosów, prowadziła też witrynę (...), stronę internetową, na której zamieszczała regularnie nowe posty, zajmowała się tłumaczeniem tekstów z Niemiec na etykiety na rynek polski oraz prowadziła szkolenia. W początkowym okresie jej pracy odbyły się trzy szkolenia salonowe w B., W., W. w przedmiocie upięć włosów i stworzyła ona kolekcję kalendarzową promującą firmę. Do tej sesji zdjęciowej wnioskodawczynie przygotowywała stylizację fryzur i ubrań modelek a także scenografię.

Zaznaczyć przy tym należy, że brak ścisłego ustalenia godzin pracy wcale nie przemawia za uznaniem, że ubezpieczona nie świadczyła pracy w ramach ważnego stosunku pracy. Prawo pracy bowiem nie zawsze wymaga, aby godziny wykonywania pracy przez poszczególnych pracowników były sztywno wyznaczone przez pracodawcę czego najlepszym przykładem są przepisy o zadaniowym czasie pracy (art. 140 kp) (tak komentarz do art. 22 kp autorstwa Kazimierza Jaśkowskiego, stan prawny na 01.01.2014 r., LEX)

Praca wnioskodawczynie miała charakter dynamiczny co wynikało z przedmiotu działalności firmy płatnika. Z uwagi na powyższe nie wymagała ona sztywnego określenia godzin jej wykonywania.

Po okresie niezdolności do pracy ubezpieczona ponownie wróciła do pracy w firmie płatnika w dniu 22.09.2016. na tym samym stanowisku, warunki jej zatrudnienia się nie zmieniły. Ubezpieczona nadal zajmuje się częścią organizacyjną szkoleń. Wnioskodawczynie w ramach swoich obowiązków pracowniczych, stworzyła kolekcję fryzur, przeprowadziła liczne szkolenia w salonach. W dniu 5.11.2016 r. odbył się duży pokaz, a 6.11.2016 było szkolenie, 25-27.11.2016 były targi fryzjerskie, na których płatnik miał swoje stoisko, gdzie wnioskodawczynie upinała włosy modelce, żeby przyciągnąć uwagę klientów. W dniach 14-16.01.2017 r. firma płatnika była w Niemczech i wnioskodawczynie występowała tam na specjalnym pokazie, który odbył się na scenie. W dniu 19.02.2017 miało miejsce kolejne szkolenie. Obecnie wnioskodawczynie otrzymała kilka nowych obowiązków takich jak: przygotowanie

obszernych materiałów redakcyjnych do gazet np. kurier fryzjerski, chodzi o reklamę firmy. Wnioskodawczyni i płatnik starają się uczestniczyć we wszystkich większych iwnentach fryzjerskich w Europie. Wnioskodawczyni miała zorganizowane szkolenie sprzedażowe, okresowo uczestniczy też w szkoleniach w siedzibie (...).

Wnioskodawczyni pracuje zatem nadal w firmie (...) Ł. Z. w Ł. na stanowisku dyrektora ds. szkoleń i pokazów z takim samym zakresem obowiązków, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 3.800,00 zł brutto.

W tym stanie rzeczy należało przyjąć, że K. M. rzeczywiście świadczyła pracę na rzecz Ł. Z. w ramach umowy o pracę z 2.02.2015 r. Powyższe w ocenie Sądu jest jak najbardziej wiarygodne i zostało w toku postępowania udowodnione.

W tej sytuacji zdaniem Sądu nie można podzielić stanowiska reprezentowanego przez organ rentowy, że ubezpieczona podjęła zatrudnienie jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

O pozorności można mówić jedynie wówczas, gdy oświadczenie woli złożone jest drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. A zatem strony niejako udawałyby, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę. K. M. w momencie podpisywania umowy o pracę nie informowała pracodawcy o tym, że jest w ciąży co przyznała wnioskodawczyni. Ł. Z. natomiast chciał zatrudnić skarżącą i miał ku temu realne powody.

Podkreślić należy, że stan zdrowia wnioskodawczyni nie stanowił przeszkody do zawarcia spornej umowy o pracę. Była to jej pierwsza ciąża w młodym wieku. W lutym 2015 r. lekarz do badań profilaktycznych nie znalazł przeciwwskazań do świadczenia pracy przez ubezpieczoną i wystawił zaświadczenie o jej zdolności do pracy na stanowisku dyrektora ds. szkoleń i pokazów. Pierwsza wizyta u ginekologa miała miejsce w dniu 17.02.2015 r. Wnioskodawczyni czuła się dobrze i dopiero 10 marca 2015 r. okazało się, że jej ciąża jest zagrożona poronieniem.

Do dnia niezdolności do pracy spowodowanej chorobą w okresie ciąży, tj. do 10.03.2015 r. a także po okresie tej niezdolności, tj. od 22.09. 2016 r. ubezpieczona codziennie faktycznie wykonywała swoją pracę i otrzymała za nią wynagrodzenie. Uwzględniając wszystkie wskazane wyżej okoliczności należy uznać, że niewątpliwie brak było po obydwu stronach zgody na zatrudnienie pozorne. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wykazał zasadnie, że między stronami było porozumienie w tym zakresie lub zgoda stron na pozorność zatrudnienia.

Z uwagi na urlop macierzyński i zwolnienie lekarskie wnioskodawczyni płatnik poszukiwał nowych pracowników w Urzędzie Pracy. Zainteresowany zatrudnił K. R. jako pracownika na stanowisko przedstawiciela handlowego oraz W. W. jako promotora marki. Ł. Z. miał na celu, by nowi pracownicy odciążyli go z części obowiązków, głównie związanych z dystrybucją produktów fryzjerskich, aby mógł przejąć wszystkie obowiązki wnioskodawczyni.

Mając na względzie poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonych orzeczeniach, Sąd Okręgowy przyjął, że w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę o pracę było nawiązanie stosunku pracy i doszło do faktycznego świadczenia pracy przyjmowanego przez pracodawcę za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu jej stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (np. choroby), nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa bądź, że jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Podkreślić bowiem należy, że wnioskodawczyni zawarła umowę o pracę, gdy stan jej zdrowia i ciąży był dobry. Poza tym po zakończeniu urlopu macierzyńskiego we wrześniu 2016 r. wnioskodawczyni ponownie podjęła zatrudnienie w tej firmie na tym samym stanowisku.

Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do przekonania, iż decyzja organu rentowego wydana została w oparciu o błędnie ustalony stan faktyczny i nie znajduje ona oparcia w realiach niniejszej sprawy.

Wskazać trzeba, że zaskarżona decyzja ZUS ma jedynie charakter ustalający. Decyzja ta porządkuje okresy podlegania ubezpieczeniom. Niezbędnym jest bowiem ustalenie za jaki okres, z jakiego tytułu istniał bądź nie istniał obowiązek

podlegania określonym ubezpieczeniom. Kwestia wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek nie była zaś przedmiotem tej decyzji.

Na marginesie tylko wskazać trzeba, że z dokumentu w postaci podsumowania księgi przychodów i rozchodów za lata 2014 – 2015 wynika, że płatnik dysponował środkami finansowymi umożliwiającymi zatrudnienie nowego pracownika z wynagrodzeniem w kwocie 3.800 zł.

Mając na względzie wszystkie wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku uznając odwołanie wnioskodawczyni za zasadne.

Stosownie do wyników postępowania, na podstawie art. 98 k.p.c., Sąd obciążył organ rentowy obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez wnioskodawczynię K. M.. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonej Sąd ustalił na podstawie § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (t.j. Dz. U. 2013 r., poz. 490 z późn. zm.).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta ZUS.

K.B